

Operativni priručnik o partnerstvu policije i zajednice

**Radni tim Vijeća ministara
Bosne i Hercegovine
za implementaciju Strategije rada policije u zajednici**

Potpora za izradu priručnika:
Saferworld, Velika Britanija i
Centar za sigurnosne studije, BiH

Ožujak 2010.

Operativni priručnik o partnerstvu policije i zajednice

**Radni tim Vijeća ministara Bosne i Hercegovine
za implementaciju Strategije rada policije u zajednici**

Potporna za izradu priručnika:
Saferworld, Velika Britanija i
Centar za sigurnosne studije, BiH

Ožujak 2010.

© Autorsko pravo Saferworld i CSS, mart 2010. Sva prava zadržana. Nijedan dio ove publikacije ne može se umnožavati, čuvati u sistemu koji će omogućiti njegovo kasnije preuzimanje ili prenositi u bilo kojem obliku ili bilo kojim elektronskim, mehaničkim sredstvima ili fotokopiranjem ili snimanjem tonских zapisa ili na bilo koji način, a da se u potpunosti ne navede njegov izvor. Saferworld i CSS pozdravljaju i podstiču iskorištavanje i raspodjelu materijala sadržanog u ovoj publikaciji.

Kazalo

1

Uvod 5

2

Analiza stanja 9

2.1. Procjena stanja sigurnosti zajednice 10

2.2. Elementi za procjenu lokalne zajednice 13

3

Animiranje i uključivanje relevantnih subjekata u zajednici 17

3.1. Seminar za podizanje svijesti o sigurnosti zajednice 18

3.2. Forum za sigurnost zajednice 21

3.3. Organiziranje različitih sastanaka sa ključnim partnerima u zajednici 27

4

Identifikacija problema u zajednici 29

4.1. Fokus skupine 30

4.2. Tabela za rangiranje problema 33

5

Pronalaženje adekvatnih rješenja i njihova implementacija 35

5.1. Projektna dokumentacija 36

5.2. Plan sigurnosti u zajednici 42

5.3. Sastanak foruma za sigurnost zajednice 48

5.4. Sustav planiranja rješenja 51

5.5. Implementacija rješenja 52

5.5.1. Plan monitoringa i evaluacije 52

5.5.2. Mreža za implementaciju 55

5.5.3. Metode za procjenu 56

6

Procjena uspješnosti 59

6.1. Monitoring sigurnosnih incidenata 60

6.2. Kartografski i tabelarni prikaz sigurnosnih incidenata 61

7

Šira primjena priručnika 63

7.1. Kreiranje medijskih poruka prema javnosti 64

7.2. Medijski oblici komunikacije 66

7.3. Vizit kartice policijskog službenika 70

Uvod

Radni tim Vijeća ministara BiH za izradu državne strategije za rad policije u zajednici, osnovan je 2006. godine, a u kolovozu 2007. strategija je odobrena od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine. Strategija ima značajnu ulogu u razvoju policijskih službi u BiH i bazirana je na principima partnerstva, suradnje, identifikacije i rješavanja problema, odgovornosti, prevencije, transparentnosti, unapređenja i usmjeravanja službe i projekata, s krajnjim ciljem poboljšanja kvaliteta života u lokalnoj zajednici.

Temeljne postavke Rada Policije u Zajednici i partnerstva:

- Policija, građani i ostali društveni segmenti imaju zajedničku odgovornost u stvaranju sigurnog okruženja;
- Kako bi riješili probleme u zajednici, policija, građani i ostali društveni segmenti moraju raditi zajedno i partnerski na njihovom rješavanju;
- Policija nije sila nego servis, odnosno institucija koje bi se samo kriminalci trebali bojati.

Mnogo je razloga zbog kojih se građani mogu osjećati nesigurno, kao što su:

- Narušavanje javnog reda i mira i nasilničko ponašanje;
- Problemi vezani za drogu;
- Oružje;
- Korupcija;
- Maloljetnička delinkvencija;
- Nedovoljna suradnja između policije i zajednice;
- Ekonomske prilike i loši uvjeti života, nezaposlenost;
- Kultura življenja;
- Različiti oblici diskriminacije;
- Apatija i pasivnost lokalne zajednice.

Operativni priručnik o suradnji policije i zajednice je integralni dio Strategije rada policije u zajednici BiH i sačinjen je kao doprinos postizanja navedenih ciljeva i kao pomoćno sredstvo policajcima na terenu u provođenju RPZ-a. Priručnik sadržava praktične prijedloge kako bi pomogli policajcima u:

- Analiziranju stanja
- Animiranju i uključivanju relevantnih osoba
- Identifikaciji problema u zajednici
- Pronalaženju i primjeni dugoročnih i održivih rješenja
- Procjeni uspješnosti projekta

Ove će smjernice, pored pomoći policiji, biti od koristi i ostalim segmentima zajednice, kao što su lokalni predstavnici (mjesne zajednice), predstavnici općinskih vlasti, te članovi foruma za sigurnost zajednice. Priručnik je prvenstveno dizajniran za policajce koji su u kontaktu sa zajednicom i koji rade sa građanima na identifikaciji i rješavanju sigurnosnih problema.

Različite sigurnosne probleme u zajednici možemo rješavati na različite načine, a u praksi se najčešće koristi model SARA. Ovaj model je izuzetno koristan u prevenciji kriminala, jer se uz pomoć njega uspješno identificiraju problemi, a potom se u najkraćem mogućem vremenu poduzimaju koraci na njihovom rješavanju i dugoročnom otklanjanju. Četiri faze metode SARA su:

- **Scanning** - Skeniranje
- **Analysis** - Analiza
- **Response** - Odgovor
- **Assessment** – Procjena (kontrola i ocjena postignutih rezultata)

Od samog osnivanja Radnog tima, Saferworld i CSS pružali su tehničku podršku; uključujući savjete i publikaciju ovog priručnika. Obje ove organizacije podržale su inicijativu Radnog tima za izradu ovog priručnika.

2

Analiza stanja

2.1 Procjena stanja sigurnosti zajednice

Procjena stanja sigurnosti zajednice namijenjena je prikupljanju početnih informacija koje se tiču sigurnosti zajednice. Radi se o informacijama i ostalim podacima koji se odnose na objektivnu sigurnost i subjektivni osjećaj sigurnosti članova lokalne zajednice (ankete, statistike i ostale informacije koje pokrivaju najvažnije aspekte zajednice i njezinih članova).

Ukoliko zajednicu čini neko malo mjesto, ili susjedstvo (kvart), potrebno je organizirati sastanke sa stanovnicima ili sa organizacijama koje postoje u toj sredini, kako bi se razmotrili aktualni problemi. Za razliku od formalnih istraživanja, prikupljanje informacije neće predstavljati mišljenje cijele zajednice, nego manje skupine ljudi ili pojedinaca.

Temeljni elementi procjene trebali bi sadržavati:

Elementi za procjenu stanja sigurnosti:

- općinski odjeli;
- gospodarske kompanije;
- trgovine;
- osiguravajuće kompanije;
- privatne sigurnosne kompanije;
- banke;
- bolnice i klinike;
- centri za socijalni rad;
- agencije za potporu žrtvama;
- zatvori;
- NVO ili asocijacije za žene, mlade, kao i problemi sa djecom na ulici;
- organizacije civilnog društva;
- odjeli za urbanizam;
- mediji;
- obilazak i promatranje relevantnih mjesta;
- škole;
- gradske dvorane;
- policija i MUP.

Relevantne osobe koje mogu pružiti informacije o profilu zajednice mogu biti:

- lokalne vođe političkih stranaka;
- socijalni radnici;
- udruge žena;
- policijski rukovoditelji;
- religijske vođe i skupine;
- suci;
- članovi nevladinih organizacija;
- tužitelji;
- uposleni u agencijama za potporu žrtvama;
- taksisti;
- uposleni u pravnim odjelima;
- novinari;
- ravnatelji i pedagozi u školama;
- trgovci i članovi civilnog društva.

Primjer profila sigurnosti zajednice

1. **Opis zajednice** (naziv zajednice, općina ili kanton kojem pripada i temeljne pravne karakteristike)

2. **Lokacija** (geografski položaj, najbliži gradovi kao i prirodne karakteristike)

3. **Stanovništvo**

- a. Broj stanovnika
- b. Etnička pripadnost
- c. Starosna dob
- d. Spol

4. **Infrastruktura zajednice**

- a. Državne, entitetske i općinske ustanove i institucije
- b. Školstvo
- c. Zdravstvo
- d. Kultura
- e. Sport
- f. Zabava
- g. Prometna mreža
- i. Komunalna prevencija i problematika

5. **Ekonomska situacija u zajednici**

- a. Približna procjena stupnja nezaposlenosti
- b. Gospodarski resursi
- c. Socijalne prilike

nastavlja se →

6. Društveno-politička situacija

- a. Lokacije sjedišta političkih organizacija
- b. Lokacija boravka lokalnih političkih vođa
- c. Odnosi sa susjednim zajednicama
- d. Različite vrste netolerancije i mogućih napetosti
- e. Administrativne prepreke i problemi u odnosu lokalne zajednice-vlasti
- f. Poštivanje ljudskih prava i temeljnih demokratskih načela

7. Mediji

- a. TV
- b. Radio
- c. Tiskarski mediji
- d. Ostali komunikacijski sustavi

8. Nevladine organizacije i udruge građana**9. Pravosudni organi, sigurnosne institucije i agencije**

- a. Policija, vojska, zaštitarske agencije, civilna zaštita, centri za obavještanje i uzbunjivanje građana, auto-moto savezi, portiri i službenici na osiguranju različitih objekata,
- b. sudovi, tužiteljstva, ombudsmeni itd.

10. Sigurnosni problemi

- a. Kriminal
- b. Javni red i mir
- c. Sigurnost prometa
- d. Problemi antisocijalnog i devijantnog ponašanja
- e. Komunalni i ekološki problemi
- f. Ostali sigurnosni problemi

2.2 Elementi za procjenu lokalne zajednice

Radi lakšeg rada, dana je tabela koju ćemo koristiti kao alat za bilježenje zapažanja nastalih tijekom svakodnevnih patrolnih obilazaka lokalnih zajednica.

Svaka kolona služi za bilježenje opažanja samo tijekom jedne pozorne službe.

U svakom redu tabele predstavljen je problem ili potencijalni problem koji bi se mogao dogoditi na određenoj lokaciji. Polja se upotrebljavaju za bilježenje svih problema, uz upisivanje broja koji označava ponuđeni odgovor:

- 0 ovaj problem nije uočen
- 1 ovaj problem nije posebno vidljiv niti značajan
- 2 ovaj problem doprinosi osjećaju nesigurnosti nekih članova lokalne zajednice
- 3 ovaj problem postoji ali se ne odnosi na svakoga
- 4 ovaj problem se tiče većine članova zajednice
- 5 ovaj problem narušava sigurnost skoro svakodnevno.

Na kraju svake kolone trebalo bi biti izračunat konačni rezultat svih pojedinačnih posjeta. Visoki rezultati podrazumijevaju da su tijekom posjeta uočeni brojni problemi.

Tabela za unos podataka

Adresa lokacije (navesti preciznu lokaciju) - ulica, mjesna zajednica										
Opis lokacije, korištenje prostora (poslovnog, stambenog itd.)										
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Datum (DD/MM/GG)										
Vrijeme (sat:minut)										
Vremenske prilike										
Policajac										

nastavlja se →

Tabela za unos podataka (nastavak)

Socijalni problemi		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Problematični pojedinci i skupine ljudi koji se kreću na lokaciji	Odrasli										
	Maloljetnici										
	Skitnice, beskućnici i nepoznate osobe (stranci na lokaciji)										
	Problematični ili bučni susjedi, ugostiteljski i ostali objekti										
Pušteni psi i psi lualice											
Prostitucija, bludne, zakonski i moralno nedopuštene radnje											
Prostitucija											
Prosjaci											
Ostali lokalni problemi (komunalni i ekološki problemi)											
Ukupno											

Problemi infrastrukture		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Slaba ulična rasvjeta											
Grafiti	Uvredljiv grafit										
	Ostalo ili neklasificirano										
Oštećeni objekti											
Oštećena autobusna postaja i objekti (zgrade)											
Oštećena, napuštena ili izgorjela vozila											
Ostali lokalni problemi											
Ukupno											

nastavlja se →

3

Animiranje i
uključivanje
relevantnih
subjekata u
zajednici

3.1 Seminar za podizanje svijesti o sigurnosti zajednice

Uvod

Ovaj dio sadržava smjernice za organiziranje seminara u mjesnim zajednicama koje bi inicirali policijski službenici. Sadržaj seminara bi se određivao u zavisnosti od problema, a između ostalog bilo bi riječi i o sljedećim temama:

- Upoznavanje sa radom policije u zajednici (RPZ),
- Sudjelovanje u dijalogu o zajedničkim očekivanjima, potrebama i problemima,
- Mogućnost pronalaženja rješenja za aktualne probleme.

Alat

Ovaj primjer pozivnice i programa može se koristiti pri planiranju seminara koji ima za cilj informiranje i povećanje svijesti sudionika seminara.

Primjer

Pri organiziranju seminara za podizanje svijesti o sigurnosti u zajednici, Centar za sigurnosne studije u BiH pozvao je:

- predstavnike općinskih vlasti;
- vođe mjesnih zajednica;
- policajce;
- predstavnike NVO-a;
- članove asocijacije roditelja;
- članove asocijacije mladih i studenata;
- predstavnike medija (kako bi sudjelovali u raspravi) i novinare (kako bi izvješćivali o sastanku);
- predstavnike međunarodnih organizacija.

Predmet: *Poziv na seminar*

Poštovani,

Centar za sigurnosne studije iz Sarajeva, u suradnji sa Saferworldom, implementira projekt pod nazivom "Rad policije u zajednici", a kao što Vam je poznato, ovaj projekt se provodi u MZ Podhum i MZ Brankovac.

U okviru navedenog projekta, Centar za sigurnosne studije organizira seminar, te nam je čast pozvati Vas na isti koji će biti održan 18. rujna (utorak) 2007. godine u 11 sati u prostorijama hotela "Ero" u Mostaru.

Cilj seminara je da se predstavnici izvršne i zakonodavne vlasti lokalnih organa uprave, uprave policije, te predstavnici civilnog društva upoznaju sa projektom, kao i strategijom rada policije u zajednici.

U prilogu Vam dostavljamo nacrt programa seminara.

S poštovanjem,

SEMINAR

Promocija projekta "Rad policije u zajednici"

Mostar

Utorak 18.09.2007.god.

11:00 – 11:30	<p>Uvodna izlaganja</p> <p>Denis Hadžović Generalni tajnik, Centar za sigurnosne studije BiH</p> <p>Ljubo Bešlić Gradonačelnik Grada Mostara</p> <p>Himzo Đonko Načelnik PU Mostar</p>
---------------	--

nastavlja se →

11:30 – 13:00	Sesija I
Moderator:	Predrag Šupljeglav Načelnik Odjela za organizaciju, pravne poslove i opću upravu
Govornici:	Armin Kržalić - Predstavljanje projekta Kordinator projekta, Centar za sigurnosne studije Senad Ibrulj - Nacionalna strategija "Rad policije u zajednici" Šef odsjeka za edukaciju u MUP-u HNK Đulsa Meškić - Sigurnosna situacija u MZ Brankovac sa stajališta njezinih građana Tajnik MZ Brankovac RASPRAVA

Zapamtiti

- Uspjeh ovih seminara ovisi o sudjelovanju zainteresiranih i relevantnih pojedinaca.
- Važno je pažljivo izabrati mjesto sastanka: Hoće li prostorija biti dovoljno velika? Postoji li sva potrebna oprema? Jesu li sjedišta adekvatno postavljena (idealno bi bilo da su stolice postavljene u krug)?
- Pored toga, treba pažljivo izabrati i datum sastanka, provjeriti da na taj dan nije neki praznik ili neki drugi važan događaj kao što je neka konferencija ili festival.
- Odluka o tome tko će voditi sastanak trebala bi biti donesena unaprijed i naglašena na pozivnom pismu ili na programu.

3.2. Forum za sigurnost zajednice

Zajednica, policija i lokalna uprava, kao i svi ostali društveni segmenti, trebali bi konstantno i planski raditi na sprečavanju kriminala i svih ostalih potencijalnih opasnosti po građane, u čemu im od velike pomoći mogu biti forumi za sigurnost zajednice kao tijela u okviru kojih će se ostvarivati partnerstvo između policije i zajednice i rješavati različiti sigurnosni problemi, naročito oni komunalne prirode.

Organizacijske jedinice policijskih agencija su inicijatori osnivanja foruma za sigurnost zajednice u lokalnim sredinama i takva uloga pripadnika policije trebala bi se nastaviti u roku ne dužem od jedne godine, jer bi nakon osnivačkog sastanka i definiranja načina rada, te izbora ključnih ljudi (predsjednik, tajnik, itd.), rukovodeću ulogu u radu foruma na sebe preuzeli organi lokalne uprave. Stalni član foruma obvezno treba biti rukovodni radnik organizacijske jedinice policije u lokalnoj zajednici, a bilo bi dobro da u radu te asocijacije, stalno ili po potrebi, sudjeluje i službenik policije zadužen za rad policije u zajednici, naročito u gradovima i većim općinama.

U dosadašnjoj praksi, predsjednik foruma se bira na vrijeme od jedne godine, s mogućnošću reizbora, što naravno ne mora biti obvezno, kao ni spomenuti vremenski okvir trajanja mandata predsjednika foruma. Ulogu tajnika obavljaju radnici lokalne uprave koji su u okviru redovitih poslova u lokalnoj upravi obično zaduženi za koordinaciju rada mjesnih zajednica. U sastav foruma obvezno se uključuju vladine i nevladine organizacije, lokalne organizacije i institucije, poput škola, vjerskih organizacija, skupina mladih, asocijacija građana, predstavnici mjesnih zajednica, medija, civilnih organizacija i ostalih udruga.

Rukovodeća uloga lokalne uprave u radu foruma ima veliki značaj, jer se na taj način osiguravaju temeljni materijalno-tehnički preduvjeti za rad foruma. Izuzetno važan korak predstavlja proglašavanje rada foruma za sigurnost od strane lokalne uprave. Naime, lokalna uprava može odmah formirati forum kao službeno gradsko, odnosno općinsko tijelo, ili imenovati forum za jedno od tijela skupštine općine, u koje će ovlastiti svoje predstavnike, obično nekoliko skupštinskih odbornika. Na taj način će problemi identificirani na forumu, koji su većeg intenziteta, postati predmet interesiranja lokalne skupštine, što će im osigurati očekivani status i mogućnost bržeg rješavanja. U svakom slučaju, potporu treba pružiti i svim drugim načinima za osnivanje foruma, jer je najvažnije da ovakva asocijacija zaživi u lokalnoj zajednici, a za očekivati je da će i organi lokalne uprave s vremenom prepoznati njezin značaj i aktivno se uključiti u rad.

Radi lakšeg protoka informacija, a posebno identificiranja i rješavanja problema, preporučuje se da se na području lokalne zajednice osnuju i mjesni odbori za sigurnost, koji bi u sklopu jednog odbora obuhvatili nekoliko mjesnih zajednica, kao i sve asocijacije, organizacije i udruge sa tog mikro područja. U dosta sredina ovakva praksa je dala zapažene rezultate, jer spomenuti mjesni odbori predstavljaju svojevrzne «mini forume» i odlična su pretpostavka za lakše identificiranje i rješavanje sigurnosnih problema u užoj lokalnoj zajednici, kvartu ili susjedstvu. Oni djeluju na sličan način kao i forumi, a njihovi predstavnici postaju stalni ili povremeni članovi općinskog foruma za sigurnost zajednice.

Zavisno od veličine lokalne zajednice, odnosno radi li se o gradu, većoj ili manjoj općini, kao i od broja i težine problema u lokalnoj zajednici, sastanci foruma se mogu održavati jednom do dva puta mjesečno, a u manjim sredinama dvomjesečno ili kvartalno. O tome će odlučivati članovi foruma i aktualna sigurnosna problematika. Bez obzira na tempo održavanja sastanaka, svaka sjednica trebala bi sadržavati sljedeće elemente:

- analiza sigurnosne situacije i izbor najvažnijih problema u zajednici
- rangiranje problema po prioritetima
- identificiranje uzroka tih problema
- utvrđivanje metoda i načina rješavanja problema
- odlučivanje o akterima koji trebaju biti uključeni u rješavanje problema
- izrada okvirnog akcijskog plana za rješavanje problema (samo kod problema većeg opsega).

Članovima foruma treba objasniti da je nerealno da ta asocijacija rješava najteža sigurnosna pitanja, poput organiziranog kriminala ili terorizma, te da je u njezinom djelokrugu identificiranje i rješavanje realnih lokalnih problema, prvenstveno komunalne prirode, kao što su popravljanje pokvarene ulične rasvjete, uklanjanje divljih deponija smeća, smanjenje nasilja u obitelji i školama, radno vrijeme ugostiteljskih objekata, točenje alkohola maloljetnicima itd. Iako rješavanje tih problema iziskuje značajna financijska sredstva, koja lokalna zajednica ponekad ne može pravovremeno osigurati, stalnim inzistiranjem na postojanju problema ubrzati će se i njihovo rješavanje, posebno ukoliko se u taj proces uključe najvažniji subjekti u zajednici, te se angažiraju mediji i šira javnost. Zato je neophodno da se pri rješavanju svakog problema pristupi na realan način, uz uvažavanje otežavajućih prilika i okolnosti, ali se isto tako nikada ne smije odustati od zacrtanog cilja, odnosno konačne eliminacije problema. Isto tako, obveza svih članova foruma, pa tako i predstavnika policije, jeste da redovito informiraju o poduzetim aktivnostima iz njihove nadležnosti koje su dogovorene na sastancima foruma, kao i o postignutim rezultatima.

Izgradnja partnerstva sa zajednicom je ključni element rada policije u zajednici i sigurnosti zajednice koja se ne može se efikasno realizirati bez kvalitetne identifikacije relevantnih subjekata u lokalnoj sredini, koji će biti spremni aktivno se angažirati na rješavanju sigurnosnih pitanja i stvaranju sigurnosnog okruženja. Od kvaliteta njihovog izbora u znatnoj mjeri će zavisiti i uspješnost rada lokalnih foruma za sigurnost i mjesnih odbora. Prema nekadašnjem, u znatnoj mjeri prevaziđenom načinu rada, policajci su, po pravilu, samo poslovno komunicirali sa građanima u slučajevima kada se oni pojavljuju kao žrtve krivičnih djela ili sitni prekršitelji propisa (prometni prekršaji i sl.). Ovakvi kontakti obično su u sebi nosili napetost, nepovjerenje i opterećenje konkretnom konfliktnom situacijom. Za razliku od toga, prilikom uspostavljanja svakodnevnih kontakata sa sugrađanima koji nisu opterećeni konfliktnim situacijama, uspostavlja se međusobno povjerenje i na taj način se stvaraju uvjeti za proširivanje kruga građana koji imaju pozitivna iskustva sa policijom, a samim tim se povećava broj iskrenih i dobronamjernih suradnika. Identifikacija značajnih subjekata u zajednici zavisit će u znatnoj mjeri i od profesionalnosti vođa sektora i policajaca na terenu, koji moraju imati uvid u sve bitne segmente lokalne zajednice, posebno kada je riječ o organizacijama, udrugama, agencijama i svim drugim asocijacijama, ali i gospodarskim i ostalim subjektima u zajednici.

Partnerske odnose policija sa građanima ostvaruje posredno, preko njihovih ovlaštenih predstavnika, ili neposredno, putem izravne komunikacije sa građanima. Jedan od vodećih principa prilikom uključivanja značajnih subjekata u zajednički rad svakako bi trebao biti princip dobrovoljnosti, što znači da bi buduće partnerske veze trebalo uspostavljati sa predstavnicima organizacija i građanima koji su svjesni da je sigurnost jedna od bitnih pretpostavki ukupne kvalitete života i koji na dobrovoljnoj osnovi, volonterskim radom, žele dati svoj doprinos poboljšanju sigurnosti u sredini u kojoj žive. Pri tome treba voditi računa da se za zajedničko djelovanje i suradnju izaberu primjereni pojedinci. Njihovo povjerenje i želju za sudjelovanjem u rješavanju sigurnosnih problema treba poticati kontinuirano, neusiljeno, putem kontakata i neobvezujuće komunikacije. To ni u kojem slučaju ne smiju biti osobe sa kriminalnim dosjeom, sumnjive prošlosti i neodgovarajućih moralnih normi i načela. Naime, još uvijek su nazočna pogrešna mišljenja da se rad policije u zajednici odnosi i na «vrbovanje» informanata, odnosno doušnika, među kojima ima i onih sa kriminalnim dosjeom. Iako se nakon uspostavljanja partnerskih odnosa sa zajednicom razmjenjuje znatan broj korisnih informacija sigurnosnog karaktera, način na koji se do njih dolazi bitno se razlikuje od spomenutog angažiranja klasičnih informanata. S obzirom na njihovu društvenu ulogu, značajne predstavnike lokalne zajednice možemo podijeliti u tri skupine:

- predstavnici građana i njihovih lokalnih (mjesnih) asocijacija
- predstavnici službenih institucija, lokalne uprave, organizacija, udruga i agencija
- predstavnici nevladinih, sportskih, kulturnih, gospodarskih i ostalih organizacija, udruga i sl.

U prvu skupinu spadaju ugledniji članovi lokalne zajednice, sukladno ranijim spomenutim kriterijima, te predsjednici udruga etažnih vlasnika i mjesnih zajednica kao neposredno izabrani predstavnici lokalne zajednice koji su najbolje upoznati sa brojnim problemima koji muče stanovnike sredine u kojoj žive. Iskustva u praksi su pokazala da su jako korisni partneri i umirovljeni pripadnici policije i drugih srodnih službi, čije životno i profesionalno iskustvo mnogo znači za sigurnost zajednice. Drugu skupinu čine predstavnici službenih institucija, udruga i agencija: lokalne uprave, sudstva, prosvjete, zdravstva itd. U treću skupinu spadaju predstavnici nevladinih, sportskih, gospodarskih i ostalih udruga i asocijacija.

Kod identifikacije i izbora službenih subjekata u zajednici posebno treba obratiti pažnju na činjenicu da su predstavnici mjesnih zajednica najčešće eksponenti vladajuće političke stranke u toj sredini, pa zato takva suradnja uvijek mora se odvijati sa određenom dozom opreza, zbog čega bi trebala biti potpuno apolitična, javna i transparentna, kako ne bi bila loše, pa čak i zlonamjerno okarakterizirana od strane jednog broja građana, obično simpatizera neke druge političke stranke. Prilikom angažiranja predstavnika službenih institucija, udruga i agencija, neposrednu komunikaciju bi trebalo ostvarivati sa stručnim osobljem, čiji su profesionalni zadatci između ostalog vezani i za suradnju sa drugim agencijama i koji, naravno, pokazuju osobnu želju za takvom suradnjom. Održavanje partnerskih odnosa isključivo sa ravnateljima, odnosno rukovoditeljima ustanova, pokazalo se u dosadašnjoj praksi kao poprilično nepraktično rješenje, jer su ravnatelji vrlo često zauzeti brojnim profesionalnim zaduženjima, kao što su sastanci, seminari i službena putovanja. Osobe sa kojima surađujemo u okviru treće skupine obično vežemo uz njihovu vodeću ulogu u navedenim organizacijama, pa su to najčešće predsjednici NVO-a, sportskih asocijacija, gospodarskih kolektiva, raznih udruga, poput autoprijevoznika i slično, ili osobe koje najbolje razumiju ovakvu i sličnu problematiku, zbog čega ih predsjednici spomenutih asocijacija najčešće angažiraju za ostvarivanje suradnje.

Treba imati u vidu da neposredne kontakte i komunikaciju u okviru sve tri navedene skupine, koji su temelj stvaranja dobrih partnerskih odnosa, ne treba ograničiti samo na jednu osobu (ravnatelja škole, tajnika MZ-a, predsjednika NVO-a), jer će razmjena mišljenja i sa nekim drugim članovima

interesnih skupina poboljšati kvalitetu suradnje i imati veći odjek u zajednici. Izuzetno je važno da u rad foruma budu uključeni i predstavnici medija, i to ne samo kao izvjestitelji sa sastanaka foruma, nego kao aktivni članovi tih asocijacija, koji će osobnim angažiranjem i uz pomoć sredstava informiranja za koje rade pomoći da se aktualni problemi brže i efikasnije identificiraju i rješavaju, te da stanovnici matičnog grada ili općine, ali i šire zajednice, budu upoznati sa najvažnijim aktivnostima foruma za sigurnost.

Ne treba zaboraviti da utjecaj građana na donošenje policijskih odluka i na politiku policijskog posla nije neograničen. Naravno da se u dosta slučajeva mogu donositi zajednički odluke, ali postoje situacije kada je to nemoguće, jer su neka bitna pitanja riješena zakonom, ustavnim odredbama i slično. Osim toga, standardi koje članovi lokalne zajednice žele ustanoviti ne mogu biti u suprotnosti sa zakonskim normama. Zbog toga bi bilo dobro da se prilikom zajedničke suradnje jasnije preciziraju pitanja i oblasti u vezi sa kojima se može pokazati utjecaj zajednice na donošenje policijskih odluka. Međutim, nezavisno od tih ograničenja, svim suradnicima na raspolaganju ostaje veliki prostor koji može služiti za daljnje izgrađivanje partnerstva.

1. Predsjednik

Dužnosti predsjednika su da:

- predsjedava sastancima foruma;
- osigurava da je rad foruma sukladan odredbama i svim drugim pravilima i procedurama foruma.

2. Tajnik

Dužnosti tajnika su da:

- organizira sve sastanke zajedno sa predsjednikom;
- vodi bilješke na sastancima;
- prima i šalje informacije za i iz foruma;
- čuva sve službene dokumente foruma osim financijskih izvješća.

Tajnik bilježi ili registrira sljedeće dokumente:

- podatke o članstvu;
- programe;
- registre o nazočnosti na sastancima;
- bilješke;
- izvješće;
- korespondencija.

3. Članovi foruma

Svaki član foruma ima pravo da:

- sudjeluje u svim aktivnostima foruma;
- ima uvid u snimke, knjige i bilješke sa sastanaka;
- glasa na sastancima;
- bude izabran za bilo koju poziciju u forumu.

Svaki član foruma ima obvezu da:

- radi za dobrobit foruma;
- potiče mještane zajednice i policiju da sudjeluju u rješavanju problema;
- objasni koja je svrha rada policije u zajednici i koje bi trebale biti;
- bude odgovoran prema zajednici;
- dolazi na vrijeme na sastanke;
- pridržava se točnih procedura sastanaka.

5. Sastanci foruma

Forum bi se trebao sastajati u redovitim vremenskim intervalima koji bi trebali unaprijed biti dogovoreni. Točan datum svakog sljedećeg sastanka trebao bi biti dogovoren i određen na kraju svakog sastanka, a tajnik bi trebao biti u kontaktu sa sudionicima kako bi se potvrdio njihov dolazak.

3.3 Organiziranje različitih sastanaka sa ključnim partnerima u zajednici

Radi identificiranja i rješavanja problema preporučuje se da se na području lokalne zajednice osmisle i drugi vidovi organiziranja mjesnog stanovništva, u cilju identificiranja i rješavanja aktualnih sigurnosnih problema. U tu svrhu moguće je organizirati mjesne odbore za sigurnost. Jedan lokalni odbor obuhvatio bi nekoliko mjesnih zajednica, kao i sve asocijacije, organizacije i udruge sa tog mikro područja, uključujući i predstavnike policije, prvenstveno policajce za rad policije u zajednici, ili vođe sektora, a bilo bi dobro da ovim sastancima povremeno prisustvuju i rukovodeći radnici policije.

4

Identifikacija problema u zajednici

4.1 Fokus skupine

Uvod

Prikupljanje informacija kao dio šireg pristupa rada policije u rješavanju sigurnosnih problema teži smišljenom i zajedničkom radu policijskih službenika i predstavnika zajednice.

U svim fazama prikupljanja podataka mogu se koristiti intervjui i odabrani pojedinci i skupine (fokus skupine), na temelju kojih se mogu uočiti i identificirati sigurnosni problemi.

Sukladno ciljevima projekata odlučujemo koje informacije su važne, te u sklopu toga donosimo i odluku s kim treba razgovarati (npr. godine, spol, lokacija, etnička pripadnost itd.).

- Odlučite koga treba intervjuirati, ili tko treba sudjelovati u fokus skupini;
- Intervjuiranje i rasprave mogu biti „jedan na jedan“ ili u manjim skupinama (najbolje od 4 do 8 osoba).
- Ukoliko imate dostupne podatke o ispitanicima, najbolje je odrediti broj različitih skupnih rasprava, a svaka od njih bi trebala uključivati homogenu skupinu koja se razlikuje od svake druge skupine (npr. intervjuirati skupinu žena i skupinu muškaraca posebno).
- Napravite set pitanja koja će vam pomoći u fokusiranju rasprave na područja od najvećeg značaja, gdje svi sudionici mogu slobodno razgovarati sa ostalim članovima skupine.

Alat

Policajci koji rade u zajednici ponekad teško mogu otkriti „pravu“ vrstu problema prilikom razgovora sa članovima fokus skupina.

Postoje dva načina na koja se to može učiniti:

- a) oni bi trebali jasno objasniti vrste sigurnosnih problema čije su rješenje u mogućnosti potaknuti u okviru ovog projekta (ovo može biti učinjeno ili u tijeku rada fokus skupina ili prije sastanka fokus skupina);
- b) „usmjeravati“ fokus skupinu u pravcu onih problema za koje smatraju da mogu pomoći u njihovom rješavanju.

U većini slučajeva bolje je biti iskren i otvoren prema ljudima i reći im: „Mi možemo uraditi samo to i to.“ Međutim, to sa sobom nosi i rizik djelomičnog gubljenja povjerenja od strane zajednice, što pripadnicima policije svakako nije cilj.

Pristup koji se izabere je vlastita odluka, ali ona svakako treba biti pažljivo isplanirana prije primjenjivanja.

Lista provjere

Postoji još nekoliko načina da bi se osigurao uspjeh:

- izbjeći političke i pravne teme;
- pomoći članovima zajednice da shvate da projekt služi isključivo njima i da je njihov;
- stvoriti dodatne planove u slučaju da fokus skupine ne uspiju identificirati dva ili tri problema (npr. ispitivanja od vrata do vrata);
- izabrati nositelja aktivnosti u kojeg fokus skupina ima povjerenja;
- stvoriti osjećaj da građani mogu sudjelovati i doprinosti u rješavanju problema.

Načini vođenja intervjua i razgovora**Formiranje fokus skupine**

- 2 ili 3 fokus skupine
- Svaka od skupina trebala bi se sastojati od 8 do 10 ljudi iz zajednice.
- Fokus skupine bi trebale predstavljati razne članove zajednice, npr.
 - predstavnike kućnog savjeta
 - muškarce/žene
 - mlade/umirovljenike
 - studente/nastavnike/eksperti-stručnjaci za pojedine oblasti/konobare itd.

Kako slušati

Svrha fokus skupina je da se razumije što njezini članovi misle i osjećaju. Međutim, često postoje razne barijere koje sprečavaju pojedine građane u izražavanju njihovih misli. Naš zadatak je da slušamo ono što članovi žele i da im omogućimo da slobodno i bez straha izraze svoje mišljenje.

nastavlja se →

Što ljude sprečava u izražavanju svojih mišljenja?

- Tabui (npr. ne pričaju o nasilju u obitelji jer je to „teška“ tema);
- Predrasude (prema nekoj specifičnoj skupini);
- Strah (od toga kako netko tko nema isto mišljenje reagira);
- Stid (poniženje);
- Osjećaj nevažnosti (npr. “to se mene ne tiče”);
- Osjećaj srama (npr. “nisam navikao/la govoriti pred ljudima”);
- Socijalno ograničenje (može proizaći iz osjećaja hijerarhije, npr. na temelju političke, rodne, etničke različitosti);
- Jezične barijere.

5

Pronalaženje
adekvatnih
rješenja i njihova
implementacija

5.1 Projektna dokumentacija

Uvod

Svaki uspješan projekt na ostvarivanju više razine sigurnosti građana trebao bi posjedovati potporu u zajednici. Svakako provođenje sigurnosnih projekata treba provoditi u suradnji sa građanima, te u istima tražiti partnere za njegovu primjenu i implementaciju.

Projekt mora odgovoriti onim potrebama i prioritetima koje ste identificirali zajedno sa vašim građanima i zajednicom.

Kako bi se uspješno mogao odvijati projekt, neophodno je izraditi dobar plan, njegove implementacije kako bi se isti u težim slučajevima ostvarivao "korak po korak".

Program opisan u donjem dijelu teksta namijenjen je kao pomoć u pronalaženju efikasnih načina rješavanja problema u zajednici, prvenstveno onih prioritetnih (tj. ovaj program koristi pristup 'prevencija zločina u okruženju' usmjeravanjem pažnje na ono što može biti učinjeno u sredinama gdje se takva pojava očituje).

Alat

Prilikom izrade plana projekta, potrebno je utvrditi njegove prioritete, ciljne skupine, ciljeve, akcijski plan (uključujući i odgovornosti i rokove), te pored svega i troškove. Nakon svega neophodno je zabilježiti navedene informacije u odgovarajućem dokumentu. Dokument ima ulogu vodiča tijekom rada na projektu. Također, dokument može poslužiti i kao temelj za prikupljanje financijskih sredstava od potencijalnih donatora u svrhu provođenja.

U nastavku teksta možete pronaći primjer projektnog dokumenta (str. 28).

Primjer

Ukoliko je jedan od problema nasilje u obitelji, onda cilj može biti smanjenje takve vrste nasilja u zajednici. Ukoliko je riječ o vandalizmu, cilj projekta može biti smanjenje slučajeva vandalizma u toj zajednici.

Ciljevi

Projekt mora riješiti stvarni problem u zajednici, tako da ciljevi projekta moraju biti u vezi sa problemom koji želite riješiti. Ciljevi su u suštini šireg određenja, jer se uz pomoć njih treba razjasniti ono što se želi postići.

Ciljne skupine

Ciljne skupine obuhvaćaju građane kojima, u krajnjoj crti, uspješno provođenje projekta može itekako pomoći.

Prema tome, na vama je da odlučite tko na temelju vašeg projekta izvlači korist:

- žrtve određene vrste krivičnih djela,
- određeni tipovi prijestupnika,
- stanovnici određene zajednice,
- cijela zajednica?

Krajnji ciljevi

Cilj projekta je u suštini generalan. Krajnji ciljevi su, u drugu ruku, mali ciljevi koji trebaju pomoći u ostvarivanju većih ciljeva. Ovo znači da krajnji cilj mora biti usmjeren na ono što se takvim jednim projektom želi postignuti.

Primjer

Recimo da je cilj vašeg projekta smanjivanje nasilja u obitelji. Vaše ciljne skupine obuhvaćaju osobe izložene nasilju u obitelji. Specifični ciljevi projekta su:

1. Ohrabriti žene da se obrate policiji i pravosudnim institucijama;
2. Otvoriti savjetovalište za žrtve nasilja;
3. Otvoriti centar za žrtve.

Akcijski plan

Po okončanju identifikacije ciljeva projekta, potrebno je sastaviti odgovarajući akcijski plan za realizaciju zacrtanih ciljeva. Za realizaciju krajnjih ciljeva, neophodno je zadužiti određene ljude za izvršavanje svakog pojedinog zadatka. Potrebno je odrediti ljude koji će provoditi određene zadatke, jer ukoliko ne raspodijelite sve zadatke malo je vjerojatno da će se oni i provesti. Također, svaki akcijski plan mora imati točno određene rokove za njihovo provođenje.

Primjer

Ukoliko je zadatak otvaranje centra za žrtve nasilja u obitelji, akcijski plan može sadržavati sljedeće stavke:

1. Utvrditi lokaciju centra do ožujka 2009.;
2. Prikupiti sredstva do travnja 2009.;
3. Pronaći osobe koje će voditi centar do travnja 2009.;
4. Organizirati obuku osoba koje će raditi u centru do lipnja 2009.;
5. Krajem lipnja 2009. reklamirati otvaranje centra;
6. Otvaranje centra u srpnju 2009.

Gore navedeni elementi također trebaju sadržavati imena osoba koje su zadužene za izvršavanje određenog zadatka.

Lista provjere

Akcijski plan treba sadržavati:

- Sve navedene krajnje ciljeve projekta;
- Akcije ili učinke za njihovo ostvarivanje;
- Vremenske rokove;
- Imena osoba zaduženih za obavljanje određenih zadataka.

Proračun

U cilju predviđanja neophodnih sredstava za bilo koju vrstu akcijskog plana, za uspješno provođenje projekta potrebno je imati proračun. Proračun za projekt je sastavni dio glavnog dokumenta projekta. Sama zajednica ili policijska postaja često nije u mogućnosti osigurati sva neophodna sredstva za implementaciju predviđenog projekta.

Pojedini elementi liste provjere (navedeni u primjeru) nisu uvijek neophodni, npr. uredski troškovi, ukoliko je projekt moguće provesti u prostorijama policijske postaje ili lokalne zajednice, dok se neki elementi na listu mogu dodati i naknadno.

Primjer

Proračun za provođenje akcijskog plana uspostave centra za žrtve nasilja u obitelji treba imati sljedeći izgled:

Proračun projektnog dokumenta
centra za žrtve nasilja u obitelji
od travnja 2008. do ožujka 2009.

1. Iznajmljivanje soba za lokalni centar.....	70,000 KM
2. Telefonski računi.....	2,000 KM
3. Uredski materijal.....	1,400 KM
4. Oprema i namještaj.....	15,000 KM
5. Trening osoblja.....	9,000 KM
6. Taksi i ostali troškovi prijevoza.....	1,000 KM
7. Reklamni materijal.....	1,500 KM
8. Vanjski konsultanti za procjenu projekta	2,000 KM
UKUPNO	101,900 KM

Lista provjere

U nacrtu proračuna potrebno je uključiti i troškove za:

- administraciju;
- ured;
- komunikaciju (telefon, faks);
- uredski materijal;
- opremu;
- trening;
- prijevoz;
- stručno savjetovanje;
- istraživanje;
- monitoring i evaluaciju.

Primjer projektnog dokumenta

Uvod

1. Svrha

2. Ciljne skupine

3. Ciljevi

4. Akcijski plan

Cilj	Akcija	Vremenski okvir	Osoba

5. Proračun

Administracija		
	–	0.00
	–	0.00

nastavlja se →

Uredski troškovi		
	-	0.00
	-	0.00
Komunikacija (telefon, faks)		
	-	0.00
	-	0.00
Uredski materijal		
	-	0.00
	-	0.00
Oprema		
	-	0.00
	-	0.00
Trening		
	-	0.00
	-	0.00
Prijevoz		
	-	0.00
	-	0.00
Stručno savjetovanje		
	-	0.00
	-	0.00
Istraživanje		
	-	0.00
	-	0.00

nastavlja se →

Monitoring i evaluacija		
	-	0.00
	-	0.00
Ostalo		
	-	0.00
	-	0.00
Ukupno		0.00

Sažetak

- Jeste li odredili prioritete i krajnje ciljeve projekta? Jesu li oni lako razumljivi i u vezi sa problemima nazočnim unutar zajednice?
- Jeste li utvrdili ciljnu skupinu građana kojima ovaj projekt treba pomoći?
- Jeste li napravili nacrt proračuna za projekt i neophodna sredstva? Je li nacrt proračuna dovoljno razumljiv i detaljan za potencijalne donatore?
- Jeste li sve relevantne informacije stavili unutar jednog dokumenta?

5.2 Plan sigurnosti u zajednici

Uvod

Nakon identifikacije prioritetnih problema, važno je pristupiti izradi odgovarajućeg plana za njihovo rješavanje.

Iako policija u pojedinim slučajevima igra ključnu ulogu u pronalasku rješenja i njihovu primjenu u praksi, najčešće se događa da se problemi sa kojima se zajednica suočava u cijelosti rješavaju od strane same zajednice, uključujući i rad policije, ali i izabраниh predstavnika lokalne zajednice, socijalnih i religijskih predstavnika, privatnih kompanija itd.

Stoga, pojedini primjeri mogu podrazumijevati uključivanje različitih pojedinaca i organizacija u rješavanje problema u zajednici, te u njihovoj identifikaciji, planiranju i implementaciji rješenja. Sigurnosni planovi zajednice su, prije svega, osmišljeni na takav način da uzimaju u obzir poglede i mišljenja različitih ljudi.

Alat

Sigurnosni plan zajednice je program za vođenje rasprava i rada predstavnika u zajednici prilikom rješavanja problema koji su utvrđeni kao prioritetni.

Naziv zajednice

Potrebno je što preciznije odrediti zajednicu u kojoj će se planirani projekt dogoditi. To može biti i naziv neke određene mjesne zajednice, određenog susjedstva gradskog naselja ili naziv sela, policijske oblasti i slično.

Definiranje mjesta ili područja prema planu provođenja projekta u cilju rješavanja problema, predstavlja pomoć u radu i procjeni njegovog utjecaja po završetku planiranog posla.

Primjer

U 2005. godini Saferworld je utvrdio postojanje lokalne zajednice susjeda na Trgu heroja, u Općini Novo Sarajevo, kao mjesto za implementaciju sigurnosnog plana zajednice.

Prioritetni problemi

Namjera sigurnosnog plana zajednice je rješavanje jednog, umjesto više postojećih problema. To može biti neki od problema koji su prethodno navedeni kao prioritetni, a koji moraju biti dovoljno precizno određeni u cilju lakše rasprave i rada na njegovom rješavanju.

Primjer

Na Trgu heroja, kao prioritetni problem identificiran je nedostatak ili slaba suradnja između zajednice i policije.

Cilj

Sam cilj bi trebao opisivati ono što se takvim projektom želi postići.

Riječ je ne samo o pukom “rješavanju problema” nego i o opisu i primjeru rada na jednom takvom projektu kojim je moguće promijeniti postojeće okolnosti ili trenutno stanje u zajednici, rješavanjem problema i sprječavanjem njegovog ponavljanja.

Primjer

Cilj sigurnosnog plana zajednice na Trgu heroja se odnosio na smanjenje kriminala i straha za sigurnost (najviše za provale, pljačke, dilanje i zlouporabu droga) i poboljšanje razine suradnje između lokalne zajednice i predstavnika policije.

Sudjelovanje pojedinaca i organizacija

Pristup u radu na rješavanju problema oslanjanjem na lokalnu zajednicu zahtijeva sudjelovanje ne samo policije nego i većeg broja različitih aktera. Ovo je naročito istina za one probleme koji se ne odnose samo na određene slučajeve kriminala, nego i na pitanja kao što su sigurnost na cesti, pitanja javne higijene ili infrastrukture. Akteri mogu biti npr.: učitelji, doktori, vjerske vođe, privatni poduzetnici, ali također, i obični građani koji žive u prethodno navedenim zajednicama. Sudjelovanje ovih pojedinaca i organizacija u radu foruma za sigurnost u zajednici, koji je osmišljen u cilju rješavanja konkretnog problema, trebalo bi trajati tijekom čitavog projekta.

Primjer

Za rješavanje problema u zajednici na Trgu heroja uspostavljen je forum za sigurnost u zajednici kojeg čine njezini stanovnici, lokalne policijske snage, tajnik ureda MZ-a na Trgu heroja i NVO CSS.

Krajnji cilj

Radi uspješnog završetka projekta i postizanja zacrtanih ciljeva, krajnji cilj plana za sigurnost u zajednici treba sadržavati i opis planiranih poslova. Pored kratkog sažetka krajnjeg cilja, on treba sadržavati i dovoljno detalja za pojedince i organizacije uključene u njegovu rješavanje kao primjer onog što se od njih kao skupine očekuje.

Primjer

Forum za sigurnost zajednice na Trgu heroja je odredio prioritete poput: uspostavljanja redovite komunikacije između zajednice i policije; rast i poboljšanje povjerenja u međusobnim odnosima; poboljšanje stupnja podnesenih prijavi policiji; smanjenje stope kriminala.

Raspodjela odgovornosti

Nakon utvrđivanja sudionika i krajnjeg cilja, važno je navesti uloge i odgovornosti koja leži na svakom pojedinom sudioniku. Krajnji cilj svakog pojedinog zadatka je implementacija onoga što je njime opisano, a što bi na kraju trebalo doprinijeti njegovom uspjehu. Također, svaki bi se zadatak odnosio na odgovarajućeg sudionika ili skupinu, dok bi se njihov napredak mogao pratiti putem redovitih izvješća o njihovom radu. U teoriji projekt je završen po ispunjenju svih zadataka i ciljeva navedenih u ovom odjelu.

Datumi revizije

Važno je prethodno postići suglasnost oko datuma revizije, gdje bi se na sastanku uključenih pojedinaca i organizacija na planu sigurnosti u zajednici podnijela sva izvješća o napretku.

Za vrijeme održavanja skupnih sastanaka važno je razmotriti tijek napretka, prilagoditi ciljeve, odgovornosti, rok za ostvarivanje navedenih zadataka, pa čak i mijenjati listu uključenih aktera radi uključivanja drugih partnera u projekt koji mogu doprinijeti njegovom napretku.

Primjer

Naprimjeru projekta sa Trga heroja, datumi revizije su određeni za 01. srpanj 2006. god. i 01. listopad 2006.

Proračun

Svaki plan za sigurnost u zajednici uključuje proračun u kojem se predviđaju sva sredstva potrebna za njegovu realizaciju. Za pojedine troškove nije moguće osigurati dovoljno sredstava za implementiranje projekta, te je stoga neophodno uputiti zahtjev potencijalnim donatorima za finansiranje.

Neki od elemenata za listu provjere nisu neophodni – na primjer uredski troškovi, ukoliko se pojedini projekti mogu implementirati u uredima lokalne zajednice ili u okviru policijskih postaja ili kada pojedini elementi na listi nisu prisutni.

Lista provjere

U okviru planiranog budžeta, potrebno je, također, uključiti i troškove za:

- administraciju;
- ured;
- komunikaciju (telefon, faks);
- uredski materijal;
- opremu;
- trening;
- transport;
- savjet stručnjaka;
- istraživanje;
- monitoring i evaluaciju.

Pregled sigurnosnog plana zajednice

1. Naziv zajednice
2. Lista prioriternih problema
3. Cilj
4. Sudjelovanje pojedinaca i organizacija
5. Krajnji cilj

6. Raspodjela odgovornosti

Pojedinci ili organizacije	Zadatci

7. Datumi revizije

nastavlja se →

8. Proračun

Administracija		
	–	0.00
	–	0.00
Uredski troškovi		
	–	0.00
	–	0.00
Komunikacija (telefon, faks)		
	–	0.00
	–	0.00
Potrošni materijal		
	–	0.00
	–	0.00
Oprema		
	–	0.00
	–	0.00
Trening		
	–	0.00
	–	0.00
Prijevoz		
	–	0.00
	–	0.00
Savjet stručnjaka		
	–	0.00
	–	0.00
Istraživanje		
	–	0.00
	–	0.00

nastavlja se →

Monitoring i evaluacija		
	-	0.00
	-	0.00
Ostalo		
	-	0.00
	-	0.00
Ukupno		0.00

Zapamtiti

- Je li zajednica u kojoj se projekt treba implementirati jasno definirana?
- Jeste li dovoljno jasno opisali prioritetne probleme (planiranje rješavanja jednog problema sigurnosti lokalne zajednice)?
- Je li riječ o efikasnom odgovoru na određeni prioritet?
- Je li za rješavanje problema utvrđeno postojanje relevantnih sudionika i je li se s njima stupilo u kontakt?
- Je li otpočeo njihov rad unutar foruma za sigurnost u zajednici?
- Je li postavljeni cilj za uspješan završetak projekta dovoljno jasan? Je li on dovoljno izravno povezan i relevantan?
- Jesu li različiti zadatci i odgovornosti raspodijeljene na najbolji mogući način među njezinim članovima? Shvaća li svaki od sudionika ono što treba provesti?
- Jesu li na forumu dogovoreni točni datumi sastanka koji su određeni za reviziju i uspoređivanje sa planom sigurnosti u zajednici u cilju procjene njegove uspješnosti?
- Je li nacrt proračuna koji je neophodan u radu na projektu dovoljno detaljan i, ukoliko je neophodno, je li dogovoreno prikupljanje sredstava od drugih donatora?

5.3 Sastanak foruma za sigurnost zajednice

Uvod

Sastanci foruma za sigurnost trebaju se koristiti za:

- Odluke i izbor sigurnosnog problema u zajednici,
- Identificiranje uzroka problema,
- Promišljanje o načinu rješavanja problema,
- Odlučivanje o partnerima i akterima koji trebaju biti uključeni u pronalaženju rješenja problema,
- Organizaciju radionice za izradu akcijskog plana.

Cilj

- Donošenje odluke o gore navedenim pitanjima.
- Donošenje odluke o datumu i vremenu održavanja radionice za izradu akcijskog plana.
- Donošenje odluke o ulozi članova foruma za organizaciju RIAP-a.
- Bolje razumijevanje Strategije za rad policije u zajednici i plana implementacije.
- Angažiranje u vezi s tim procesom.

Ishod

„Izgradnja povjerenja u zajednici iznutra u suradnji sa ključnim sudionicima“.

Učinci

- Konsenzus po pitanju rješavanja problema, njegovom uzroku i nekih od mogućih rješenja.
- Dogovoren plan akcije za održavanje radionice za izradu akcijskog plana.

Alat

Uvod

- Predstaviti se.
- Objasniti svrhu gore navedenog sastanka, razraditi postojanje šire slike (tj. Strategije za rad policije u zajednici) i liste planiranih učinaka koji se očekuju na sastanku .
- Zamoliti ostale sudionike da se predstavie i sudjeluju u raspravi.

Analiza problema

- Predstaviti ili zamoliti sudionike foruma da predstavie sve probleme, te ih (vrlo) kratko protumačiti.
- Razmotriti jesu li neki od identificiranih problema uočeni i na sastancima ostalih fokus skupina. Ukoliko jesu, spojiti postojeće probleme. Osigurati postojanje konsenzusa između ostalih članova foruma u vezi sa iznesenim problemima.
- U vidu koncepta objasniti pojam 'problema' i njihovog uzroka.

Kako utvrditi razliku između samoga problema i uzroka nastanka tog problema?

Važno je da članovi foruma zapamte da su manifestacija problema i njegov uzrok dvije različite stvari i da se ustvari ne bi trebali baviti manifestacijom, nego uzrokom problema, te tako smisliti kreativan način za rješavanje problema.

Naprimjer:

- ako je problem nasilje ili zastrašivanje;
- ako su manifestacija ili njegovi vidljivi simptomi mladi ljudi u skupinama (bandama) koji se bave krađama i nasiljem;
- ako je razlog koji se krije iza tih okupljanja u bande nezaposlenost ili nedostatak mogućnosti da ih se okupira nekim konstruktivnim aktivnostima

u tom slučaju forum se treba pokušati dotaknuti uzroka ispitujući mogućnosti za zaposlenje ovih mladih ljudi, ili njihovo volontiranje.

Rješavanje uzroka problema

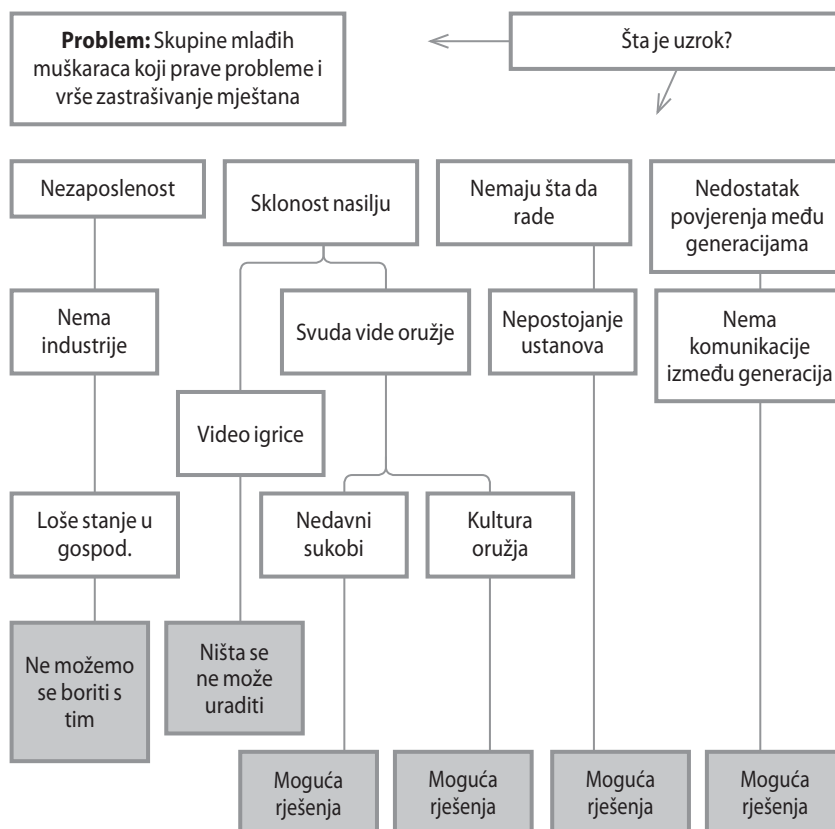
Radi rješavanja uzroka postojećih problema potrebno je raditi na uključivanju lokalne zajednice.

nastavlja se →

Potrebno je razmotriti sve probleme i identificirati moguće uzroke.

U primjeru je korišten model stabla sa obrnutim rasporedom u rješavanju problema:

Model uspješnog sastanka foruma za sigurnost

Odlučivanje o izdvajanju i rješavanju jednog određenog problema

Kada su uzroci/izvori svakog pojedinog problema utvrđeni potrebno je odlučiti koji od problema ima prioritet u rješavanju. Najveća korist od odlučivanja o izvoru umjesto o problemu koji treba riješiti jeste to da više različitih izvora mogu utjecati na stvaranje jednog problema—što bi značilo da rješavanje uzroka može potencijalno riješiti više problema odjednom.

5.4 Sustav planiranja rješenja

Uvod

Prije nego se počnu primjenjivati rješenja, treba identificirati listu rješenja za određene probleme. Svaki prijedlog rješenja se može predstaviti tabelarno, a ako se prikazuju različita rješenja u tabeli, trebalo bi koristiti neki sustav kodiranja (npr. različite boje naljepnica koje će predstavljati rješenja za različite probleme). Stupci „sada“, „uskoro“ i „kasnije“ pokazuju kada će biti moguće implementirati predloženo rješenje.

Alat

Sustav planiranja rješenja

Tko i kako?	Sada	Uskoro	Kasnije
Građani to mogu sami riješiti			
Građani to mogu uraditi uz malu pomoć			
Građani mogu to uraditi uz nečiju pomoć i materijalna sredstva			
Građani i lokalna vlast to mogu uraditi zajedno			
Druge agencije to mogu uraditi i bez uključivanja građana			
Netko drugi to može uraditi			

5.5 Implementacija rješenja

5.5.1 Plan monitoringa i evaluacije

Uvod

Prilikom suradnje na projektima implementacije rješenja za uočene sigurnosne probleme, potrebno je procijeniti uspješnost provođenja planiranih aktivnosti, predviđenih planom. Pod tim se podrazumijevaju procesi monitoringa implementacije plana i njegove evaluacije.

U cilju osiguranja napretka svake etape projekta, za vrijeme njegove implementacije obavlja se monitoring, dok se finalni uspjeh i naučene lekcije procjenjuju po njegovom okončanju.

Alat

Monitoring

U slučajevima mjerenja uspjeha svake pojedine aktivnosti koriste se odgovarajući indikatori uspjeha. Indikator uspjeha također dokazuje i postojanje konkretnih aktivnosti koje su poduzete.

Lista provjere

Prilikom monitoringa projekta, potrebno je provjeriti da li su planirane aktivnosti:

- u fazi implementacije;
- sukladno ciljevima;
- odvijaju li se u odgovarajućem vremenskom roku;
- da li se sredstva namijenjena u tu svrhu koriste iz proračuna.

Primjer

U slučaju osnivanja centra za žrtve nasilja u obitelji, u monitoringu se mogu koristiti sljedeći pokazatelji i indikatori uspjeha.

Učinak: Pronalazak lokacije centra

Indikatori uspjeha: Spisak adresa i vlasnikov kontakt telefon

Učinak: Prikupljeno dovoljno sredstava do zacrtanog vremenskog roka

Indikatori uspjeha: Potvrde, depoziti, bankovno izvješće

Učinak: U planiranom roku pronađene su osobe koje će voditi centar

Indikator uspjeha: Spisak imena i kontakt detalji relevantnih osoba

Učinak: Obuka osoblja koje će voditi centar realizirana je u planiranom roku

Indikatori uspjeha: Spisak imena i kontakt detalji osoba obučениh za rad u centru

Učinak: Centar je reklamirao svoje otvaranje u lipnju 2004.

Indikatori uspjeha: arhiva sa brojem letaka, postera, članaka u lokalnim novinama i intervjuja na lokalnim radio postajama

Učinak: Centar je otvoren u srpnju 2004.

Indikatori uspjeha: Arhiva snimljenih poziva i prijavljenih dolazaka u centar

Evaluacija

Neophodno je po okončanju projekta uraditi procjenu utjecaja koji je on imao na zajednicu. Ovaj utjecaj je u stvari prikaz dugoročnog rezultata projekta. Prije mjerenja samih rezultata ishoda, potrebno je identificirati i iskoristiti neke od indikatora uspjeha.

Lista provjere

Izabrani indikatori uspjeha trebaju da:

- budu povezani sa namjerenim ishodom;
- usmjere pažnju na efikasnost rada na sprječavanju kriminala;
- budu kvantitativno iskazani;
- budu lako razumljivi;
- budu vjerodostojni za zajednicu i policiju;
- pomognu u spoznaji dijela u kojem je projekt uspio pomoći, a u kojem nije.

Primjer

Recimo da je vaš cilj otvaranje centra za žrtve nasilja u obitelji. Nakon nekog vremena vi ste otvorili centar. Navedeni primjer ukazuje na završni dio (učinak) radi postizanja cilja i željenog utjecaja (ishoda).

Učinak: Centar za žrtve nasilja u obitelji je otvoren u planiranom roku

Ishod: Centar je ustupljen na korištenje žrtvama nasilja u obitelji

Indikatori uspjeha:

- Broj zaprimljenih telefonskih poziva od strane žrtava
- Broj posjeta žrtava u centru
- Broj posjeta žrtava kod kojih se nasilje ponavlja
- Broj prijavljenih slučajeva policiji, ili pravosudnim organima, nastalih kao rezultat napora osoblja u centru
- Broj zahtjeva članova zajednice radi informacija o nasilju u obitelji.

Pregled plana monitoringa i evaluacije**Monitoring**

Učinak	Indikatori uspjeha

Evaluacija

Učinak	Ishod	Indikatori uspjeha

Rezime

- Jeste li identificirali način mjerenja učinka prilikom monitoringa projekta?
- Jeste li nabrojali neke od indikatora uspjeha za svaki od učinaka na temelju kojih je moguće u određenim vremenskim razmacima izvršiti monitoring za vrijeme procesa implementacije projekta?
- Jeste li identificirali odgovarajući ishod projekta? Jeste li ga povezali sa relevantnim učinkom i indikatorom uspjeha?

5.5.2 Mreža za implementaciju

Uvod

Kada je odlučeno i dogovoreno rješenje problema i kada je napravljen akcijski plan, važno je identificirati detalje tog plana. Mreža za implementaciju može se koristiti za praćenje:

- Koji zadatci se mogu obaviti prioritetno u rješavanju problema;
- Tko je zadužen za poduzimanje svakog od ovih specifičnih zadataka;
- Do kojeg roka svaki zadatak treba biti završen;
- Tko su partneri za pomoć u rješavanju svakog zadatka;
- Koji je status svakog od partnera i koju će ulogu oni imati u rješavanju zadataka.

Alat

Mreža za implementaciju

Zadatak	Zadužena osoba	Rok	Uključeni partneri	Status i uloga

5.5.3 Metode za procjenu

Uvod

Kad se odlučuje koja metoda evaluacije će se koristiti za procjenu utjecaja i rezultata projekta na stavove građana i njihov osjećaj sigurnosti, važno je znati sve nedostatke i prednosti najčešćih evaluacijskih metoda, npr. upitnika, intervjua i fokus skupina, ali i tehnika kao što su rangiranje i ocjenjivanje. Imajući u vidu prednosti i nedostatke ovih metoda, olakšava se izbor one metode koja će najbolje odgovarati specifičnom projektu za sigurnost zajednice (npr. korištenje upitnika zajedno sa ciljanim intervjuiima).

Alat**Jake i slabe strane različitih metoda u evaluaciji**

Kriteriji prilikom odabira metoda	Upitnici	Intervjui i fokus skupine	Tehnike prilikom sudjelovanja
Pokrivenost	Visoka	Srednja	Srednja
Reprezentativnost	Visoka	Srednja	Srednja
Lakoća usvajanja i sinteze podataka	Visoka	Srednja	Srednja/niska
Sposobnost praćenja kvalitativnih informacija	Visoka	Visoka	Visoka
Sposobnost shvaćanja uzročnih postupaka	Niska	Visoka	Visoka
Sposobnost shvaćanja kompleksnih postupaka	Niska	Srednja	Srednja
Sposobnost usvajanja različitih mišljenja i pogleda od strane različitih skupina	Niska	Srednje/visoka	Srednje/visoka
Sposobnost usvajanja negativnih ili neočekivanih utjecaja	Visoka	Visoka	Visoka
Sposobnost prezentacije i artikulacije potreba	Niska	Visoka	Visoka
Ohrabivanje stupnja sudjelovanja	Niska	Visoka	Vrlo visoka
Ostalo	Niska	Visoka	Visoka

6

Procjena uspješnosti

6.1 Monitoring sigurnosnih incidenata

Uvod

Policija na razne načine može pratiti trendove po broju i vrsti incidenata koji se događaju u zajednici, kako na širem, tako i na užem (mikro) prostoru. Kao jedan od korisnih praktičnih instrumenata može poslužiti tabela za praćenje sigurnosnih incidenata, koja može predstavljati jednostavan način za bilježenje broja i vrste incidenata koji se pojavljuju u specifičnim područjima tijekom mjeseca.

Tabela treba biti podijeljena na policijska područja (kao što su sektori, pozorni rejon i kvartovi) i na vrste sigurnosnih događaja. Na kraju dana ili smjene, svaki policajac treba dodati oznaku za sve sigurnosne događaje koji su se dogodili u njegovoj zoni odgovornosti i to u dio tabele koji odgovara vrsti događaja i konkretnom području.

Tijekom mjeseca, tabela će dati vizualnu prezentaciju broja sigurnosnih događaja koji su se dogodili u zajednici, dajući na taj način priliku policajcima da uspoređuju različita područja, kao i različite vrste događaja.

Na kraju svakog mjeseca, policajci trebaju arhivirati tabelu prije nego što naprave novu tabelu za novi mjesec. Na kraju godine, usporedno bi se analizirali pokazatelji sa svih tabela, o čemu bi se sačinjavalo kvalitetno godišnje izvješće.

Alat

Monitoring sigurnosnih događaja

Mjesec	Sektor 1	Sektor 2	Sektor 3	Sektor 4	Sektor 5
Vrsta događaja					
Vrsta događaja					
Vrsta događaja					
Vrsta događaja					
Vrsta događaja					

6.2 Kartografski i tabelarni prikaz sigurnosnih incidenata

Mapa za praćenje sigurnosnih incidenata može predstavljati jednostavan način na koji policajci mogu bilježiti broj sigurnosnih događaja i lokacije na kojima se oni događaju tijekom mjeseca.

Mapa treba da pokaže policijska područja (npr. sektore, pozorne rejone i kvartove), označene određenim bojama, koje se povezuju sa određenim vrstama sigurnosnih događaja (npr. krađe, teške krađe, razbojništva itd.), i da pokriva mjesečno vrijeme. Na kraju svake smjene, policajci trebaju dodati oznaku (iglicu ili naljepnicu) određene boje na mapu, precizirajući mjesto događaja.

Tijekom mjeseca mapa će pružiti vizualnu prezentaciju o broju i lokaciji događaja koji se događaju u zajednici, dajući na taj način priliku policajcima da uspoređuju različita područja i različite vrste događaja.

Na kraju svakog mjeseca, policajci trebaju arhivirati mapu (jedan od načina je fotografiranje), prije nego što naprave novu mapu za novi mjesec.

7

Šira
primjena
priručnika

7.1 Kreiranje medijskih poruka prema javnosti

Uvod

Stvaranje pozitivnog sigurnosnog okruženja prioritetni je zadatak policije. Kako bi se građani značajnije uključivali u izgradnju sigurnosnog okruženja, oni se na različite načine animiraju i upućuju im se određene komunikacijske (medijske) poruke. Komunikacijska strategija je temeljni dio bilo koje inicijative vezane za rad policije u zajednici, s obzirom na važnost informiranja članova zajednice o radu policije, foruma za sigurnost zajednice, te njihove uloge, projekata, članstva i načina na koji se obični građani mogu uključiti. U okviru takve strategije, osmišljavanje slogana postaje bitan faktor za privlačenje pažnje na sve bitne segmente rada policije u zajednici i ostale poruke koje će promovirati prevenciju i u ovom dijelu su predstavljeni primjeri i savjeti za stvaranje takvog slogana.

Alat

Savjeti prilikom korištenja slogana za kampanju

Tipični primjeri prenošenja poruke u tijeku trajanja kampanje predstavljaju različiti oblici slogana.

Ponekad se u identifikaciji programa za unaprjeđenje svijesti o malom i lakom naoružanju koristi samo jedna fraza ili naslov koja u isto vrijeme sažima krajnji cilj. Slogan može istovremeno predstavljati pozitivan način u rješavanju problema u vezi sa malim i lakim naoružanjem ili bilo kojim drugim projektom.

Naprimjer, u Bosni i Hercegovini, aktivisti Crvenog križa su tijekom nedavnog rada na edukaciji o minsko-eksplozivnim sredstvima dopunili prvobitnu poruku koja je glasila „Ne diraj“ sa sloganom „Preživio si rat, ostani živ i u miru“.

Savjeti:

- Obraćanje i animiranje javnosti običnim, temeljnim temama koje građani prepoznaju i na koje reagiraju;
- Testirajte slogan među pripadnicima ciljne skupine kao što je to slučaj i kod ostalih poruka;
- Osigurati da slogan nije u suprotnosti sa ključnom porukom koju želite prenijeti;

nastavlja se →

- Pokušajte doći do nečega što dobro zvuči imajući na umu postojeće kulturološke karakteristike;
- Nije uputno koristiti slogane iz drugih kampanja. Pokušajte biti inovativni—to može privući pažnju većeg broja ljudi.

U okviru programa podizanja svijesti o SALW naoružanju u jugoistočnoj Europi korišteni su sljedeći slogani. Neki od njih su negativni, a neki pozitivni:

- **Za bolje sutra** (Makedonija, 2003.)
- **Zbogom oružje** (Hrvatska, 1990.)
- **Za život, bez oružja** (Srbija, 2000/01.)
- **Poštuj život, vrati oružje** (Crna Gora, 2003.)

7.2 Medijski oblici komunikacije

Uvod

U narednom dijelu teksta prebrojane su najvažnije karakteristike najčešće korištenih medija. Potrebno je naglasiti važnost korištenja različitih vidova medija.

Zlatna pravila u vezi sa aktivnostima koja se tiču komunikacije sa medijima podrazumijevaju:

- postizanje svrhe i željenog cilja u komunikaciji sa medijima;
- pažljivo uklapanje planiranih poruka koje mediji prenose javnosti sa ostalim aktivnostima u oblasti rada policije u zajednici;
- korištenje interaktivnog oblika komunikacije sa medijima tamo gdje je to moguće (npr. radio, javljanje uživo u program, takmičenja i sl.);
- važno je upamtiti da aktivnosti sa medijima trebaju potpomognu ostale programske aktivnosti – promotivni materijali i sl.

Savjeti za suradnju sa lokalnim medijima:

- poželjno je u što većoj mjeri koristiti ideje kreativnih članova lokalne zajednice;
- korištenje kreativnih radova članova lokalne zajednice može imati pozitivan učinak (npr. u izradi plakata mogu se koristiti i dječji crteži);
- koliko je to moguće, poruke koje se odašilju putem lokalnih medija trebaju biti povezane sa kampanjom koja se provodi u većim medijima;
- lokalni mediji mogu ponekad privući pažnju masovnih medija;
- do svake pojedine ciljane skupine mora se doprijeti korištenjem njihovog sopstvenog jezika;
- medijski materijali mogu biti napravljeni i korišteni samo za određenu zajednicu ili regiju. Ovaj materijal ne mora se distribuirati na državnoj razini.

Alat

Prednosti i nedostaci različitih medija

Masovni mediji	Prednosti	Mane
TV - dokumentarni program, TV spotovi, rasprave, informativni programi, intervjui, gostovanja u emisijama, te džinglovi.	<ul style="list-style-type: none"> ● Dopiru do veće skupine ljudi; mogu doseći do točno određenih skupina putem specifičnih programa; ● Programi se mogu reprizirati; ● Mogu doprijeti i do nepismene publike; Mogu ojačati poruke koje se plasiraju metodama sudjelovanja; ● Multidimenzionalni efekti; ● Mogu utjecati na kreiranje otvorene rasprave. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Programi koji su najčešće jako skupi; ● Nisu dobri prilikom treninga praktičnih vještina; ● Neki ljudi nemaju povjerenja prema izvjesnim kanalima; ● Raspored i frekvencija emitiranja predstavljaju bitnu komponentu za uspjeh u dosezanju do specifičnih ciljnih skupina; ● Nepredvidljivost.
Radio (npr. vijesti, intervjui, javljanje uživo, radio-spotovi, radio dokumentarni program, vijesti, radio magazini, džinglovi.	<ul style="list-style-type: none"> ● Dopiru do veće skupine ljudi; ● Mogu doprijeti do točno određenih skupina putem specifičnih programa; ● Mogu se reprizirati; Programi nisu skupi, brzo i jednostavno se mogu napraviti; Slušanje radija najčešće predstavlja skupnu aktivnost koja ohrabruje raspravu obrazovnog karaktera nakon emitiranja; ● Ovo je važna faza u tijeku koje može doći do promjena stečenih navika u ponašanju; Mogu se naglasiti poruke koje se prenose uz pomoć drugih vidova materijala i aktivnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Nisu dobri prilikom treninga praktičnih vještina; ● Raspored i frekvencija emitiranja; Predstavljaju bitnu komponentu za uspjeh i dosezanje do specifičnih ciljnih skupina; ● Nepredvidivost

nastavlja se →

<i>Masovni mediji</i>	<i>Prednosti</i>	<i>Mane</i>
Telekomunikacije (npr. internet, mobilna telefonija SMS poruke).	<ul style="list-style-type: none"> ● Dopire do velikog broja ljudi širom svijeta, umjesto samo nacionalne razine; ● Postojanje trenutne reakcije (npr. povratne informacije drugih ljudi putem chata); ● Najčešće nije skup; ● Popularan je među mlađom generacijom; Sektor medija sa velikim stupnjem rasta. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Teško se može pratiti; ● Uglavnom je riječ o pojedinačnoj uporabi.
Novine/časopisi (npr. izvješćivanje u vijestima, specijalni članci, pisma uredniku, reklame i oglasi).	<ul style="list-style-type: none"> ● Često su više poštovani od ostalih vidova medija; ● Većina izdanja ima prepoznatljivu čitalačku publiku; ● Specijalistička izdanja mogu doprijeti do specifičnih skupina (npr. učitelji, policija, poljoprivrednici); ● Članci mogu sadržavati detaljne informacije; ● Može utjecati na jačinu poruke koja je usmjerena ka većem broju metoda za sudjelovanje; ● Brzina u dostupnosti informacija. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Dopire samo do obrazovane publike; ● Politička gledišta određenih vrsta časopisa, novine/časopisi mogu biti smetnja; ● Postavljanje članka ili reklame na odgovarajuću poziciju je važan faktor u njegovom uspjehu.

nastavlja se →

<i>Masovni mediji</i>	<i>Prednosti</i>	<i>Mane</i>
Poster	<ul style="list-style-type: none"> ● Korisni materijali za širok spektar aktivnosti i različite vrste međuljudske komunikacije mogu se poboljšati kako bi što bolje plasirale glavne poruke i koristiti kao podsjetnik na poruke; ● Mogu se postaviti bilo gdje; ● Mogu biti vizualno atraktivne; ● Korisne kao pomoć pri radionicama, raspravama i predavanjima; ● Davati aktualne standardizirane informacije u pokretnom i ponovno uporabljivom formatu. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Obično su skupe za izradu i distribuiranje (ali ne uvijek!); ● Potrebne su stručne vještine kako bi se napravili efikasni primjeri (premda postoje izuzetci); ● Kratak rok trajanja; ● Moraju biti prilagođene svakoj etničkoj skupini i situaciji; ● Ne bi trebali biti korišteni sa skupinama koje nisu naviknute učiti korištenjem pisanih materijala, čak i ako su pismeni.
Majice		
Bedževi		
Olovke		
Baneri		
Kesice za šećer		
Autobusi		
Kalendari		
Bilježnice		
Dječji crteži		

7.3 Vizit - kartice policijskog službenika

Filozofija rada policije u zajednici oslovljava veću povezanost između policijskih službenika i članova zajednice, ali se građani ponekad ne osjećaju ugodno u kontaktima sa policajcima ili ne znaju način kako im se obratiti.

Jednostavan i efikasan alat za pomoć policajcima u stvaranju povjerenja i približavanja članovima zajednice su, između ostalog, i vizit kartica. Takva kartica, distribuirana članovima lokalne zajednice od strane policijskih službenika u zoni njihove odgovornosti, može imati mnogo koristi:

- Informira građane koji policijski službenik radi na lokalnom području;
- Broj mobilnog telefona nadležnih policijskih službenika omogućava građanima da kontaktiraju policajce izravno;
- Služi kao podsjetnik o nazočnosti policijskih službenika i njihovoj dostupnosti za komunikaciju sa članovima zajednice.

Alat

Primjerak vizit kartice policijskog službenika

Naziv policijske službe, sektora	Fotografija 	Logo ili slogan
Ime policajca i pozicija		
Broj telefona policijske postaje		Broj mobitela policajca

Centar za sigurnosne studije (CSS) osnovan je 2001. godine u Sarajevu, Bosni i Hercegovini.

Centar je nezavisna, nevladina organizacija koja se bavi nezavisnim istraživanjima i edukacijom s ciljem da se pokrene debata o pitanjima sigurnosti i promovisanju demokratskih struktura i procesa vanjske sigurnosne politike, kako u BiH tako i u regionu. Kroz razne programe, uključujući istraživanja, publikacije, edukaciju i trening, kao i programe koji imaju za cilj razvoj saradnje i komunikacije između vlasti i javnosti, CSS nastoji da ostvari svoju misiju: da obezbjedi javne rasprave i saradnju između ključnih aktera u cilju uspostavljanja stabilne i sigurne okoline u BiH, kao i u regionu Jugoistočne Europe.

Saferworld se bavi prevencijom i sprečavanjem oružanog nasilja, te promovisanjem saradnje na polju sigurnosti. Saferworld preko kombinovanih istraživanja, zastupanja i treninga razvija i sprovodi programe u saradnji sa vladom, međunarodnim organizacijama i civilnim društvom. U cilju razvijanja strategije koja će povećati sigurnost Saferworld pruža podršku i drugim organizacijama.

Centar za
sigurnosne studije - BiH
Centre for
Security Studies - BH

**Centre for Security Studies/
Centar za sigurnosne studije (CSS)**

Mula Mustafe Bašeskije 10
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Tel: +387 33 253 326

Fax: +387 33 223 250

Email: info@css.ba

Website: www.css.ba

Saferworld

The Grayston Centre
28 Charles Square
London N1 6HT
UK

Tel: +44 20 7324 4646

Fax: +44 20 7324 4647

Email: general@saferworld.org.uk

Website: www.saferworld.org.uk

Registered charity no. 1043843

A company limited by guarantee

no. 3015948